

METODOLOŠKO UPUTSTVO
IZVJEŠTAJ O SISTEMIMA ZA NAVODNJAVANJE
VOD - 4

SADRŽAJ

<i>PRAVNI OSNOV</i>	<i>3</i>
<i>CILJ ISTRAŽIVANJA</i>	<i>3</i>
<i>SADRŽAJ ISTRAŽIVANJA</i>	<i>3</i>
<i>OBUHVAT ISTRAŽIVANJA</i>	<i>3</i>
<i>IZVJEŠTAJNE JEDINICE</i>	<i>3</i>
<i>METOD, VRIJEME I IZVORI PRIKUPLJANJA PODATAKA</i>	<i>4</i>
<i>DEFINICIJE OSNOVNIH POJMOVA</i>	<i>4</i>
<i>INSTRUMENTI ISTRAŽIVANJA</i>	<i>5</i>
<i>NOMENKLATURE I KLASIFIKACIJE KOJE SE KORISTE U ISTRAŽIVANJU</i>	<i>5</i>
<i>MEĐUNARODNA USAGLAŠENOST</i>	<i>5</i>
<i>DISEMINACIJA PODATAKA</i>	<i>5</i>

PRAVNI OSNOV

Istraživanje o sistemima za navodnjavanje, sprovodi se na osnovu:

- Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike („Sl.list Crne Gore, br.18/12“)
- Godišnjeg plana statističkih istraživanja

CILJ ISTRAŽIVANJA

Cilj ovog istraživanja jeste da se prikupe podaci o količinama voda koje se koriste za navodnjavanje, prema vrsti vodozahvata i tipu navodnjavanja.

SADRŽAJ ISTRAŽIVANJA

Istraživanje sadrži podatke o:

- Objektima i uređajima za navodnjavanje (crpne stanice i agregati za orošavanje);
- Korišćenoj poljoprivrednoj površini opremljenoj sistemom za navodnjavanje;
- Navodnjavanoj površini i potrošnji vode po zasijanim kulturama, pomoću sva tri tipa navodnjavanja.

OBUHVAT ISTRAŽIVANJA

Obuhvatom istraživanja uključeni su svi poslovni subjekti koji svoju proizvodnu djelatnost obavljaju na cjelokupnoj teritoriji Crne Gore.

IZVJEŠTAJNE JEDINICE

Istraživanjem o navodnjavanju obuhvaćene su izvještajne jedinice (poslovni subjekti i zemljoradničke zadruge) koje se bave poljoprivrednom proizvodnjom i uslugama u poljoprivredi i/ili upravljaju sistemima za navodnjavanje, tj. čija je djelatnost iskorišćavanje voda za poljoprivredu, a definisana je prema Klasifikaciji djelatnosti u sektoru Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo, oblast 01 – Poljoprivredna proizvodnja, lov i uslužne djelatnosti, kao i lokalne jedinice koje se bave navodnjavanjem a čija djelatnost ne pripada navedenoj oblasti.

METOD, VRIJEME I IZVORI PRIKUPLJANJA PODATAKA

Metod prikupljanja podataka je izvještajni, tj. izvještajna jedinica popunjava upitnik u prvom kvartalu tekuće godine na osnovu dokumentacije i evidencije kojom raspolaže.

Izvještajne jedinice dostavljaju popunjene upitnike, za prethodnu godinu, nadležnom područnom odjelenju do isteka roka predviđenog godišnjim planom.

U slučaju da za neke podatke ne postoji odgovarajuća dokumentacija i evidencija, stručno lice obavlja procjenu.

DEFINICIJE OSNOVNIH POJMOVA

Pod slivom jedne rijeke podrazumijeva se rijeka sa svim svojim pritokama, ukoliko one nijesu iskazane kao poseban sliv.

Podzemne vode jesu zalihe vode u podzemnim formacijama.

Površinske vode su sve protočne ili stajaće vode na površini Zemlje. Tu pripadaju izvori, rijeke (vodotoci), jezera, akumulacije itd., kao i vještački stvoreni vodotoci radi navodnjavanja, stvaranja plovnih kanala i sl.

Sopstveni vodozahvat je svako zahvatanje vode od strane korisnika za njihovu krajnju potrošnju.

Korišćene vode su sve količine vode koje su izvještajne jedinice u toku izvještajne godine koristile za navodnjavanje.

Korišćena poljoprivredna površina je zemljišna površina koja se koristi za poljoprivrednu proizvodnju. Korišćenu poljoprivrednu površinu čine oranice i bašte, voćnjaci, vinogradi, livade i pašnjaci.

Navodnjavana poljoprivredna površina jeste potpuno ili djelimično navodnjavano poljoprivredno zemljište koje se navodnjava u izvještajnoj godini. Često se dio površine koja je opremljena uređajima za navodnjavanje ne navodnjava iz različitih razloga, kao što su: nedostatak vode, odsustvo farmera, degradacija zemljišta, štete, organizacioni problemi ili sl.

Navodnjavanje jeste izgradnja, korišćenje i održavanje objekata i uređaja kojima se blagovremeno i kontinuirano dovodi voda u poljoprivredno zemljište u cilju dobijanja visokih i stabilnih prinosa poljoprivrednih kultura.

Površinsko navodnjavanje jeste melioraciona metoda kojom se voda iz izvorišta dovodi do poljoprivredne površine gdje u tankom sloju stoji, otiče i upija se u tlo.

Orošavanje predstavlja metodu navodnjavanja kojom se voda iz izvorišta dovodi pumpama i preko cjevovoda stiže do zasijanih površina gdje se pomoću rasprskivača raspodjeljuje u obliku kišnih kapljica.

Navodnjavanje kapanjem jeste metoda lokalizovanog navodnjavanja gdje se voda dovodi cijevima do svake biljke i kaplje do njenog korjena, bilo sa površine ili direktno preko mreže ventila, cijevi i kapalica do zone korjena.

INSTRUMENTI ISTRAŽIVANJA

Za sprovođenje istraživanja o navodnjavanju, primjenjuju se sljedeći metodološki instrumenti:

- Upitnik „Izvještaj o sistemima za navodnjavanje“, VOD-4“ sa uputstvom za popunjavanje.

NOMENKLATURE I KLASIFIKACIJE KOJE SE KORISTE U ISTRAŽIVANJU

U sprovođenju istraživanja koriste se:

- Šifarnik vodotoka
- Klasifikacija djelatnosti (KD-2010, „Službeni list Crne Gore“, br. 18/11).

MEĐUNARODNA USAGLAŠENOST

Metodološka rješenja na kojima se zasniva ovo istraživanje djelimično su usaglašena sa međunarodnim preporukama i standardima:

- Okvirna direktiva za vode, WFD – 2000/60/EC;
- Upitnik OECD/Eurostat – Statistika voda, JQ OECD/Eurostat;
- Upitnik UNSD/UNEP – Statistika životne sredine, JQ UNSD/UNEP;

DISEMINACIJA PODATAKA

Agregirani podaci ovog istraživanja objavljuju se u štampanoj publikaciji „Statistički godišnjak“ i na web sajtu Monstata.

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)

81000 Podgorica, IV Proleterske br. 2,

telefon (+382) 20 230-811, faks (+382) 20 230-814

Metodološko uputstvo pripremila:

Nataša VUČKOVIĆ

Tel. +382-20-231 004

contact@monstat.org

Tehnička urednica: Radmila Šišević